

[Legal Act of Ukraine] (07.10.2015. № 821). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/821-2015-p>

[Legal Act of Ukraine] (26.11.2015. № 834-VIII). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/834-19>

[Legal Act of Ukraine] (26.11.2015. № 835-VIII). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/835-19>

[Legal Act of Ukraine] (26.11.2015. № 836-VIII). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/836-19>

[Legal Act of Ukraine] (10.12.2015 р. № 889-VIII). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>

Ofitsiyni sait Tsentru pidtrymky reform. <http://centre-reform.org/reformi>

Ofitsiyni sait Natsionalnoi rady reform. <http://www.reforms.in.ua>

Ofitsiyni sait reformy detsentralizatsii vlady. <http://decentralization.gov.ua>

Ofitsiyni sait Natsionalnogo instytutu stratehichnykh doslidzhen. <http://www.niss.gov.ua/articles/2143>

"Prezentatsiia Ministerstva osvity ta nauky Ukrainy shchodo osnovnykh pryntsyviv orhanizatsii opornoї shkoly" [Presentation of the Ministry of education and science of Ukraine on the basic principles of the organization supporting schools]. <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/oporni-shkoli.html>

Shyian, R. *Detsentralizatsiia osvity v Polshchi: dosvid dlia Ukrainy* [Decentralization of education in Poland: experience for Ukraine]. Kyiv: Yuston, 2016.

Yaroshenko, I. V., and Semyhulina, I. B. "Problemni pytannia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrainy ta propozyzii shchodo ikh vyrishennia v konteksti reformy detsentralizatsii vlady" [Problematic issues of socio-economic development of regions of Ukraine and proposals for their solution in the context of the reform of decentralization of power]. *Biznes Inform*, no. 12 (2015): 105-115.

Yaroshenko, I. V., and Semyhulina, I. B. "Problemni pytannia realizatsii reformy detsentralizatsii vlady v Ukraini" [Problematic issues of implementation of the reform of decentralization of power in Ukraine]. *Problemy ekonomiky*, no. 4 (2015): 177-187.

УДК 332.1

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ РЕГІОНУ

© 2016 ОЛЕКСАНДРЕНКО І. В.

УДК 332.1

Олександренко І. В. Концептуальні підходи до визначення ринкової вартості регіону

Ринкова вартість регіону є індикатором його ефективного розвитку, конкурентоспроможності та здатності швидко адаптуватися до нових інтеграційних змін. Враховуючи відсутність досліджень щодо визначення та формування ринкової вартості регіону, метою статті є розробка та концептуальне обґрунтування підходу до визначення ринкової вартості регіону. Здійснено теоретичний аналіз теорій вартості, що дозволило їх систематизувати і виокремити основні концепції, що лежать в площині визначення вартості об'єкта. Згідно з цим виділено ресурсну, результативну та ринкову концепції вартості. Детально досліджено кожну з теорій вартості, що дозволило виокремити основні фактори вартості та обґрунтувати ключові чинники формування вартості регіону. Обґрунтовано визначення ринкової вартості регіону в межах ресурсної, результативної та ринкової концепцій вартості. Результати дослідження є основою для розробки методики оцінювання ринкової вартості регіону, визначення факторів її формування та забезпечення.

Ключові слова: вартість, результативна концепція, ресурсна концепція, ринкова концепція, ринкова вартість регіону, теорії вартості.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 24.

Олександренко Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, Луцький національний технічний університет (вул. Львівська, 75, Луцьк, Волинська обл., 43018, Україна)
E-mail: Oliruska@rambler.ru

УДК 332.1

Олександренко И. В. Концептуальные подходы к определению рыночной стоимости региона

Рыночная стоимость региона является индикатором его эффективного развития, конкурентоспособности и способности быстро адаптироваться к новым интеграционным изменениям. Учитывая отсутствие исследований по определению и формированию рыночной стоимости региона, целью статьи является разработка и концептуальное обоснование подхода к определению рыночной стоимости региона. Осуществлен теоретический анализ теорий стоимости, что позволило их систематизировать и выделить основные концепции, лежащие в плоскости определения стоимости объекта. Согласно этому выделены ресурсная, результативная и рыночная концепции стоимости. Подробно исследована каждая из теорий стоимости, что позволило выделить основные факторы стоимости и обосновать ключевые факторы формирования стоимости региона. Обосновано определение рыночной стоимости региона в пределах ресурсной, результативной и рыночной концепций стоимости. Результаты исследования являются основой для разработки методики оценки рыночной стоимости региона, определения факторов ее формирования и обеспечения.

Ключевые слова: стоимость, результативная концепция, ресурсная концепция, рыночная концепция, рыночная стоимость региона, теории стоимости.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Библ.:** 24.

Олександренко Ірина Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры финансов, Луцкий национальный технический университет (ул. Львовская, 75, Луцк, Волынская обл., 43018, Украина)
E-mail: Oliruska@rambler.ru

UDC 332.1

Oleksandrenko I. V. Conceptual Approaches to Determining the Market Value of Region

The market value of region is an indicator of its efficient development, competitiveness and the ability to adapt quickly to the new integration changes. As far as there aren't researches on determining and forming the market value of region, the aim of this article is development and conceptual substantiation of an approach to determining the market value of region. A theoretical analysis of available theories of value has been carried out, allowing to organize them and to allocate the basic conceptions in the plane of the value determination of object. Thus, resource, effective and market value conceptions have been allocated. Each of the theories of value was studied in detail, which allowed to allocate the main cost factors and substantiate the key factors in forming the value of region. Defining the market value of region has been substantiated in terms of the resource, the effective and the market value conceptions. Results of the research can serve as basis for development of methods for estimating the market value of region, identifying the factors of its formation and provision.

Keywords: cost, effective conception, resource conception, market conception, market value of region, theories of value.

Fig.: 1. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 24.

Oleksandrenko Iryna V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Lutsk National Technical University (75 Lvivka Str., Lutsk, Volyn region, 43018, Ukraine)
E-mail: Oliruska@rambler.ru

Регіони України є рушійною силою в напрямку забезпечення соціально-економічного розвитку країни, підвищення її конкурентоспроможності на світовій арені та формування іміджу і авторитету держави. Сучасний стан розвитку регіонів України показує, що існує низка проблем як внутрішнього, так і зовнішнього характеру, що не дозволяють регіонам ефективно розвиватися, бути гідними учасниками міжнародного ринку товарів, капіталів та створювати сприятливі умови для економічного, соціального та екологічного розвитку. Вагомими проблемами, що стримують розвиток регіонів України, є неефективне використання наявних ресурсів. Забезпечення ефективності використання усіх ресурсів дозволить підвищити ринкову вартість регіону, яка є вагомим індикатором його інвестиційної привабливості, конкурентоспроможності та здатності генерувати потоки товарів та капіталів. Створення ринкової вартості на регіональному рівні забезпечить прискорення інтеграційних процесів у регіоні та країні в цілому. Забезпечення належної ринкової вартості регіону дозволить регіонам активізувати інвестиційну діяльність за участю іноземних інвестицій і сприятиме ефективному використанню наявного ресурсного потенціалу.

Аналіз наукових досліджень у сфері регіональної економіки дозволяє свідчити про відсутність такого економічного терміна, як «ринкова вартість регіону». Зокрема, такий економічний термін, як «ринкова вартість» досить часто застосовується для оцінки вартості підприємств. Загалом, науковими дослідженнями у сфері формування ринкової вартості підприємств займались такі науковці: О. В. Брезіцька [2], Т. А. Говорушко [5], Н. В. Грапко [6], С. С. Гринкевич [7], І. В. Журавльова [9], О. Г. Мендрул [14] та інші. З метою обґрунтування ринкової вартості регіону досліджено концептуальні підходи щодо обґрунтування поняття «вартість», які відображені в дослідженнях: Ф. Бастія [3], Е. Бем-Баверк [1], Л. Вальраса [24], Ф. Візера [4], У. С. Джевонса [8], Дж. Б. Кларка [10], К. Маркса [11], А. Маршалла [12], К. Менгера [13], Дж. Мілля [15], В. Парето [16], У. Петті [17], Д. Рікардо [18], Т. Сакаї [19], Ж.-Б. Сея [21], А. Сміта [20], М. І. Туган-Барановського [22], Й. Шумпетера [23]. У цьому аспекті виникає потреба в систематизації підходів до формування вартості та їх адаптації на регіональний рівень, з метою розробки та обґрунтування підходу до визначення ринкової вартості регіону, що і стало *метою* написання статті.

Вивчаючи поняття «ринкова вартість регіону», необхідно зупинитися на вивченні підходів до визначення поняття «вартість». При цьому необхідно розуміти, що вартість не можна виявити на поверхні будь-якого суспільного життя, бо вона виражає невидимі, так звані внутрішні, приховані економічні відносини. Основоположними для формування вартості будь-якого об'єкта є теорії вартості, що розвинуті в працях зарубіжних та вітчизняних науковців. Наявні теорії вартості різняться між собою підходами щодо визначення факторів та складових формування вартості окремого об'єкта. Систематизація зазначених теорій дозволила виокремити основні концепції, що лежать у площині визначення вартості об'єкта:

1) *ресурсна концепція* – полягає у формуванні вартості на основі затрачених ресурсів на створення окремого об'єкта. Цей підхід об'єднує такі теорії вартості:

- ✦ теорія трудової вартості (У. Петті [17], А. Сміт [20], Д. Рікардо [18], К. Маркс [11]) – в основі визначення вартості певного об'єкта лежать витрати праці;
- ✦ теорія факторів виробництва (Ж.-Б. Сей [21], Ф. Бастія [3]) – вартість об'єкта формується на підставі трьох факторів виробництва: праця, земля, капітал;
- ✦ теорія інновацій (Й. Шумпетер [23], Т. Сакаї [19]);

2) *результативна концепція* – в основі формування вартості об'єкта лежать результати, які становлять його економічну та соціальну корисність. Цей підхід ґрунтується на:

- ✦ теорії граничної корисності (У. С. Джевонс [8], К. Менгер [13], Ф. Візер [4], Е. Бем-Баверк [1], Дж. Б. Кларк [10]) – в основі формування вартості лежить гранична корисність та цінність об'єкта;

3) *ринкова концепція* – відповідно вартість об'єкта визначається на основі затрат ресурсів та його корисності для окремих суб'єктів. Цей підхід об'єднує такі теорії:

- ✦ попиту та пропозиції (А. Маршалл [12], М. І. Туган-Барановський [22]) – в основі вартості об'єкта покладені такі чинники, як витрати виробництва та його корисність;
- ✦ рівноваги (Л. Вальрас [24], Дж. Мілля [15], В. Парето [16]) – вартість об'єкта визначається збалансованістю ринку.

Основна відмінність вищезазначених концепцій до визначення вартості полягає в сукупності чинників, що лежать в основі її формування. Таким чином, *ресурсна концепція* дозволяє визначати вартість певного об'єкта, зокрема регіону, на основі затрачених ресурсів, під якими представники зазначеного напрямку розуміють різні їх види. В основі *результативної концепції* лежать наукові здобутки представників раннього маржиналізму, які базуються на тому, що вартість окремого об'єкта буде визначатися його корисністю та цінністю з точки зору учасників (суб'єктів). Таким чином, вартість регіону буде формуватися під впливом таких факторів, що визначатимуть його корисність для різних представників ділового середовища. *Ринкова концепція* базується на синтезі ресурсного та результативного підходів і дозволяє визначати вартість окремого об'єкта на підставі факторів виробництва та його корисності, що в підсумку визначатиме його ринкову вартість. Згідно з цим ринкова концепція дозволить обґрунтувати ринкову вартість регіону через наявність ресурсів і його економічну та соціальну корисність для реалізації будь-яких цілей. З метою обґрунтування вартості регіону необхідно детально дослідити окремі теорії вартості та визначити їх основні характеристики. Загалом систематизація теорій вартості за окремими концепціями, з виділенням їх основних аспектів щодо формування вартості в цілому та регіону зокрема, подано в *табл. 1*.

Теорії та концепції до визначення вартості регіону

Теорія вартості	Основоположники	Фактори визначення вартості товару	Ключові чинники визначення вартості регіону
Ресурсна концепція			
Теорія трудової вартості	У. Петті [17]	Затрати праці на виробництво	Заробітна плата населення регіону
	А. Сміт [20]	Витрати праці, прибуток, земельна рента, відсоток на капітал	Заробітна плата населення, основний та оборотний капітали, земельні ресурси та прибуток суб'єктів господарювання регіону
	Д. Рікардо [18]	Витрати праці та витрати на створення засобів виробництва	Заробітна плата населення, природні ресурси, основні засоби регіону
	К. Маркс [11]	Витрати конкретної та абстрактної праці на виробництво	Заробітна плата населення та інтелектуальні ресурси регіону
Теорія факторів виробництва	Ж.-Б. Сей [21], Ф. Бастія [3]	Витрат праці, капіталу, землі та доходів власників цих факторів виробництва.	Заробітна плата населення, основний капітал, земельні ресурси та прибуток суб'єктів господарювання
Теорія інновацій	Й. Шумпетер [23]	Інноваційні знання	Інноваційні ресурси регіону
	Т. Сакаїї [19]	Знання	Інтелектуальні та інноваційні ресурси регіону
Результативна концепція			
Теорія граничної корисності	К. Менгер [13]	Інтенсивність потреби та наявність запасу окремого товару	Максимально-очікувані результати та наявність аналогів за конкретними показниками економічної та соціальної корисності
	Е. Бем-Баверк [1]	Найменша корисність заради якої варто отримувати цей товар	Рівень безробіття в регіоні, збитковість діяльності суб'єктів господарювання, знос основних засобів, рівень бідності, забруднення навколишнього середовища, невідгнене географічне розташування, низька родючість земельних ресурсів, дефіцит місцевого бюджету
	Ф. Візер [4]	Цінність тих факторів, що лежать в основі його створення товару	Вартість споживання (використання) наявних ресурсів
	У. С. Джевонс [8]	Раціональне споживання товару, за якого корисність та вартість товару будуть однакові	Раціональне використання наявних ресурсів в регіоні
	Дж. Б. Кларк [10]	Корисність, можливість привласнення, рідкісність, елементи престижу та моди, суспільні ідеали товару	Розміри очікуваного результату від здійснення діяльності, можливість використовувати наявні ресурси, запаси природних ресурсів, географічне розташування та рівень інноваційного розвитку регіону
Ринкова концепція			
Теорія попиту та пропозиції	А. Маршалл [12]	Пропозиція (фактори виробництва) і попит (гранична корисність певного об'єкта)	Обсяг природних, матеріальних, фінансових та інтелектуальних ресурсів (пропозиція) та результат його корисності (попит)
	М. І. Туган-Барановський [22]	Об'єктивні (гранична корисність) та суб'єктивні (фактори виробництва) чинники	Наявні ресурси (об'єктивні чинники) та корисність регіону для окремих суб'єктів (суб'єктивні чинники)
Теорія рівноваги	Л. Вальрас [24]	Інтенсивність конкретної потреби в ньому (попит) та витрати його виробництва (пропозиція)	Рівноважна величина, при якій наявний обсяг ресурсів буде відповідати результату від його економічної та соціальної корисності
	В. Парето [16]	Точка в якій буде досягнуто рівновагу між попитом та пропозицією і буде отримано баланс між бажаннями та іншими перешкодами	Рівноважна величина, при якій пропозиція наявних ресурсів зрівнюється з попитом на очікуваний результат від їх використання та балануються усі перешкоди на шляху отримання максимальної корисності з двох протилежних сил.
	Дж. Мілль [15]	Рівновага між попитом та пропозицією	Визначається рівновагою між обсягами ресурсів та потребою в їх використанні

Джерело: розроблено автором за [1, 3, 5, 9, 11–14, 16–25].

У цілому теорії вартості, в основі яких лежить ресурсна концепція, дозволяють визначати, що вартість регіону формується на підставі таких показників, що характеризують його забезпеченість різними ресурсами: заробітна плата населення, основний та оборотний капітали, природні ресурси, прибуток суб'єктів господарювання, основні засоби, інтелектуальні та інноваційні ресурси.

Теорії граничної корисності, які дозволяють визначати вартість об'єкта в межах результативної концепції, свідчать, що основним чинником формування вартості регіону буде результат, отриманий від його економічної та соціальної корисності. Таким чином, корисність регіону буде визначатися такими чинниками, як максимально очікуваний результат, наявність регіонів з дотичними показниками економічної та соціальної корисності; величина негативних факторів впливу на розвиток регіону, вартість споживання (використання) ресурсів, раціональне використання наявних ресурсів в регіоні.

Загалом, результативний підхід до визначення вартості є суб'єктивним і не здобув практичного застосування, що, відповідно, дало поштовх для розвитку теорій у межах ринкової концепції. Ключовою характеристикою даної концепції є формування вартості на основі синтезу теорій трудової вартості, факторів виробництва та граничної корисності, що становлять підґрунтя ринкового підходу до визначення вартості. Найбільш визначальна роль у формуванні вартості в межах цієї концепції належить ринковим силам, а саме – попиту та пропозиції. Згідно з цим попит відображає корисність об'єкта, а пропозиція – витрати факторів виробництва, у тому числі затрати праці. Відповідно до цього виникає поняття ринкової вартості об'єкта, оскільки головна роль у її визначенні належить попиту та пропозиції.

Першу спробу синтезу теорій трудової вартості, факторів виробництва та граничної корисності зробив англійський економіст А. Маршалл [12], який вважав, що на вартість товару пропорційно впливають як витрати виробництва, так і його корисність. У своїй теорії він поєднав фактори виробництва і граничну корисність певного товару і з'єднав їх у попиті та пропозиції. Згідно з цим він визначив, що вартість попиту буде визначатися вартістю останнього придбаного аналогічного об'єкта, а вартість пропозиції – затратами землі, праці, капіталу та організаторських здібностей. Отже, використовуючи ці здобутки, вартість регіону буде визначатися як обсяг природних (земля), матеріальних (капітал), фінансових (заробітна плата), інтелектуальних (організаторські здібності) ресурсів та величина результату від його корисності. У цьому контексті попит буде визначатися тією величиною корисності, яка забезпечить очікувані результати. Пропозиція, згідно з цим, формується під впливом наявних ресурсів (земля, капітал, заробітна плата та організаторські здібності). Вплив ринкових сил на вартість регіону дозволяє визначати ринкову вартість регіону. Таким чином, якщо пропозиція не буде задовольнятися попитом, ринкова вартість окремого регіону буде знижуватись, і навпаки. В умовах, коли вартість регіону цікавить суб'єктів з позиції отримання

певного результату, відповідно, максимально очікуваний результат від корисності окремого регіону забезпечить зростання його ринкової вартості. Підсумовуючи теорію А. Маршалла [12], необхідно зазначити, що основна її цінність полягає у вдалому поєднанні основ ресурсної та результативної концепцій щодо визначення вартості регіону під впливом попиту та пропозиції.

Визначення вартості на основі попиту та пропозиції, що була розвинута А. Маршаллом [12], набула подальшого розвитку в працях видатного вітчизняного економіста М. І. Туган-Барановського [22], який став першим українським ученим, який вважав потрібним поєднання теорій трудової вартості, факторів виробництва та граничної корисності у процесі визначення вартості. Згідно з цим учений обґрунтував, що вартість будь-якого товару визначається його цінністю, яка формується під впливом об'єктивних (теорія трудової вартості та факторів виробництва) та суб'єктивних (теорія граничної корисності) чинників. Відповідно до цієї теорії вартість регіону буде визначатись об'єктивними чинниками, які уособлюють у собі наявні ресурси в регіоні, та суб'єктивними – корисністю даного регіону для окремих суб'єктів. Відповідно зміст цієї теорії також зводиться до того, що попит та пропозиція будуть вагомими індикаторами у процесі визначення вартості регіону, оскільки об'єктивні чинники формують пропозицію, а суб'єктивні – попит.

У межах ринкової концепції формування вартості вагоме значення також належить теорії загальної економічної рівноваги Л. Вальраса [24], яка основана на теорії попиту та пропозиції. Згідно з цією теорією вартість товару залежить від двох чинників, а саме: інтенсивності конкретної потреби в ньому та витрат його виробництва. При цьому інтенсивність потреби в ньому залежить від наявності інших товарів та визначає попит на нього. Витрати виробництва формують його пропозицію і залежать не від технології виробництва цього товару, а від альтернативних можливостей використання споживаних ресурсів. Таким чином, вартість буде визначатися в точці рівноваги між попитом та пропозицією не за одним видом товарів, а усіх товарів (послуг), що виробляються (надаються) в економіці. Це дає можливість визначати, що вартість формується ринком в точці рівноваги між попитом і пропозицією на усі товари, роботи, послуги. У цьому аспекті вартість регіону буде залежати від пропозиції, яка формується величиною усіх наявних ресурсів, і попитом – результатом його корисності, який залежить саме від потреби у наявних ресурсах. Це свідчить, що вартість регіону буде визначатися тією рівноважною величиною, при якій наявний обсяг ресурсів буде відповідати результату від його економічної та соціальної корисності.

Підсумовуючи цю теорію, необхідно зазначити, що найбільша вартість буде належати тому регіону, обсяги наявних ресурсів у якому будуть відповідати очікуваному результату його корисності. Подібний підхід до формування вартості відображається у теорії Дж. Мілля [15], який під вартістю розуміє мінову цінність. Згідно з цим

він зазначає, що мінова цінність буде визначатися такою величиною, за якої попит зрівняється з пропозицією. У даному випадку, якщо пропозиція буде перевищувати попит, вартість (мінова цінність) об'єкта буде знижуватися доти, поки вони не зрівняються між собою. У разі перевищення попиту над пропозицією вартість об'єкта буде зростати до тієї величини, поки не буде досягнуто рівноваги між цими ринковими силами. Таким чином, вартість регіону, як і за теорією Л. Вальраса [24], буде формуватися на основі досягнення рівноваги між попитом і пропозицією. Відповідно пропозицію в регіоні будуть представляти наявні ресурси, а попит – потреба у використанні цих ресурсів та в отриманні певного результату. Відповідно якщо обсяг наявних у регіоні ресурсів перевищує потребу в них, тобто очікуваний результат від їх використання буде набагато меншим, то вартість регіону буде спадати. У протилежному випадку, коли попит на ресурси регіону задля отримання очікуваного результату буде високий, вартість регіону буде зростати. Ці аспекти дозволяють свідчити, що вартість регіону буде визначатися тією величиною, коли наявний обсяг ресурсів буде відповідати потребі в них задля отримання певного економічного та соціального результату.

У цілому теорії Л. Вальраса [24] та Дж. Мілля [15] свідчать, що вартість, яка формується в умовах досягнення рівноваги між попитом та пропозицією, максимально приносить корисність кожному з учасників обміну товарами. Таким чином, це свідчать, що вартість регіону, яка буде визначена в умовах досягнення балансу між наявними ресурсами і результатом від їх використання, максимально буде приносити користь усім суб'єктам. Однак, розвиваючи ці теоретичні міркування, необхідно засвідчити, що умовах рівноваги між попитом і пропозицією буде визначена та вартість, яка більшою мірою приносить користь одним суб'єктам і меншою – іншим, оскільки основну роль у процесі її встановлення відіграє попит. Ці основні аспекти дозволяють зазначити, що в будь-якому випадку одна сторона отримує максимум користі, а інша – лише частково.

У цьому напрямку вагомого значення набуває дослідження теорії В. Парето [16], який на противагу Л. Вальрасу [24] та Дж. Міллю [15] зазначає, що досягнення рівноваги між попитом і пропозицією не може не погіршити стан одного з учасників, поліпшивши становище іншого. Теорія В. Парето [16] базується на тому, що вартість товару залежить від пропозиції та попиту, при цьому вона не є рівною в точці досягнення рівноваги між цими ринковими силами. У даному випадку він свідчить, що в умовах встановлення вартості товару один із учасників отримує менше корисності, ніж інший. В. Парето зазначає, що вартість, яка буде відповідати рівновазі між попитом і пропозицією, може бути забезпечена лише тоді, коли бажання та інші перешкоди буде збалансовано. Це дає змогу визначити, що вартість регіону буде дорівнювати тій величині, яка дозволить зрівняти пропозицію наявних ресурсів із попитом на очікуваний результат від їх використання, збалансовуючи при цьому усі перешкоди на шляху отримання максимальної корисності з двох протилежних сил.

Як підсумок теорій у межах ринкової концепції формування вартості необхідно зазначити, що основна увагу в даному підході акцентується на створенні ринкової вартості товару, яка визначається попитом та пропозицією. У результаті цього визначаємо, що ринкова вартість регіону формується під впливом пропозиції та попиту, які уособлюють в собі відповідно наявність ресурсів та потреба в їх використанні задля отримання очікуваного результату економічної та соціальної корисності.

На рис. 1 систематизовано основні підходи до визначення вартості регіону з позиції ресурсної, результативної та ринкової концепції.

У цілому вищезазначене дозволяє визначити три основні концепції щодо формування вартості регіону, в основі яких лежить відповідно ресурсний, результативний та ринковий підхід. Ринкова концепція передбачає синтез ресурсної та результативної концепції та дозволяє визначити ринкову вартість регіону на підставі тих факторів, що лежать в основі першої та другої концепції.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження концептуальних підходів до визначення вартості регіону з'ясовано, що ринкова вартість регіону – це величина, за якої наявний обсяг ресурсів відповідає потребі в їх використанні для отримання очікуваного результату їх економічної та соціальної корисності. Пропозиція в даному напрямку визначається наявними ресурсами, а попит – очікуваним результатом від їх економічної та соціальної корисності. При цьому варто розуміти, що кожний із регіонів буде відображатися різною ринковою вартістю, оскільки її формування буде відбуватися під впливом низки факторів, які визначають обсяги ресурсів у регіоні, можливості їх використання та здатність отримувати очікуваний результат від їх споживання. Таким чином, для забезпечення високої ринкової вартості регіону необхідним є визначення факторів впливу та постійний моніторинг їх змін. ■

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Бём-Баверк Е.** Основы теории ценности хозяйственных благ / Е. Бём-Баверк // Австрийская школа в политической экономии: К. Менгер, Е. Бём-Баверк, Ф. Визер / Пер. с нем.; предисл., коммент., сост. В. С. Автономова. – М.: Экономика, 1992. – С. 243–426.
- 2. Брезицька О. В.** Управління вартістю: фактори формування вартості підприємства [Електронний ресурс] / О. В. Брезицька // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури (економічні науки). – 2011. – № 31. – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/346>
- 3. Василевский Е. Г. Ф.** Бастиа // Всемирная история экономической мысли: в 6 томах / Гл. ред. В. Н. Черковец. – М.: Мысль, 1988. – Т. II. От Смита и Рикардо до Маркса и Энгельса. – 574 с.
- 4. Визер Ф.** Теория общественного хозяйства / Ф. Визер // Австрийская школа в политической экономии: К. Менгер, Е. Бём-Баверк, Ф. Визер / Пер. с нем.; предисл., коммент., сост. В. С. Автономова. – М.: Экономика, 1992. – С. 427–488.
- 5. Говорушко Т. А.** Формування системи факторів вартості підприємства / Т. А. Говорушко, Н. І. Обушна, Я. А. Ровний // Торгівля і ринок України: збірник наукових праць. – 2013. – Вип. 4. – С. 121–130.

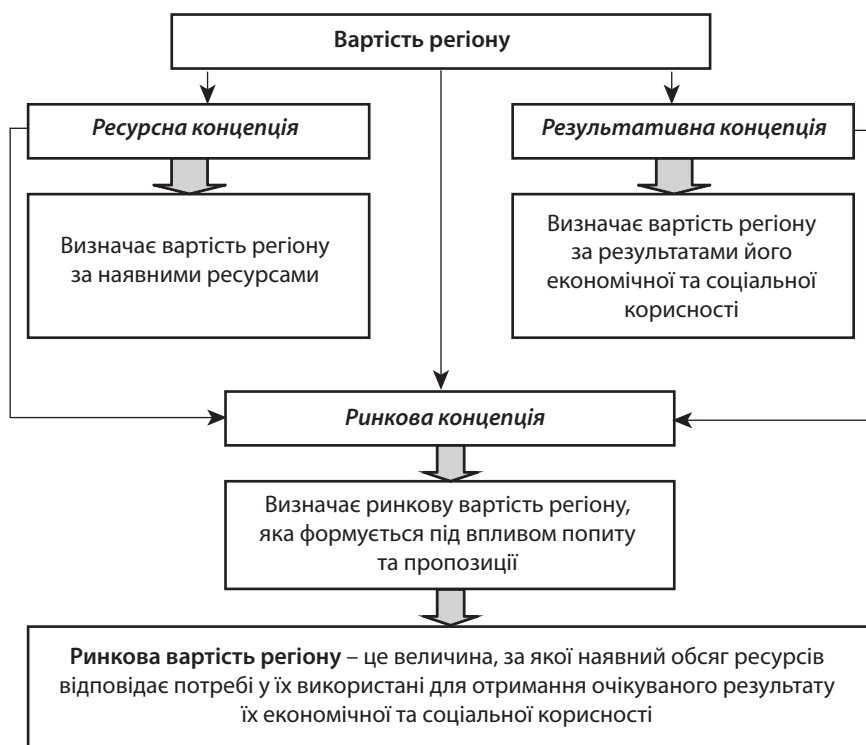

Рис. 1. Концепції формування ринкової вартості регіону

Джерело: авторська розробка.

6. Грапко Н. В. Вартісно-орієнтований підхід в управлінні фінансами підприємств [Електронний ресурс] / Н. В. Грапко // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – Вип. 17. – Режим доступу : http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/35.pdf

7. Гринкевич С. Управління ринковою вартістю підприємства / С. Гринкевич, І. Онисько // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.1. – С. 187–190.

8. Джевонс У. С. Об общей математической теории политической экономии. Краткое сообщение об общей математической теории политической экономии / У. С. Джевонс // Теория потребительского поведения и спроса. – Серия: Вехи экономической мысли. – Вып. I / Под ред. В. М. Гальперина. – СПб. : Экономическая школа, 1993. – С. 67–77.

9. Журавльова І. В. Емпіричні дослідження факторів впливу на вартість підприємств / І. В. Журавльова // Вісник національного технічного університету «ХПІ». – 2011. – № 61. – С. 35–40.

10. Кларк Дж. Б. Распределение богатства / Дж. Б. Кларк. – М. : Гелиос АРВ, 2000.

11. Маркс К. Теории прибавочной стоимости. IV том «Капитала» / Карл Маркс // К. Маркс, Ф. Энгельс. Сочинения. – 2-е изд. – Т. 26, ч. I–III. – М. : Политиздат, 1955–1981.

12. Маршалл А. Принципы политической экономии : в 3 т. / А. Маршалл / Пер. с англ. – М. : Прогресс, 1984. – Т. 2. – С. 32.

13. Менгер К. Основания политической экономии / К. Менгер // Австрийская школа в политической экономии: К. Менгер, Е. Бём-Баверк, Ф. Визер / Пер. с нем.; предисл., коммент., сост. В. С. Автономова. – М. : Экономика, 1992. – С. 31–242.

14. Мендрул О. Г. Управління вартістю підприємств : монографія / О. Г. Мендрул. – К. : КНЕУ, 2002. – 272 с.

15. Милье Д. С. Основания политической экономии / Д. С. Милье / Пер. и примеч. Н. Г. Чернышевского. – СПб., 1860. – 664 с.

16. Парето В. Учебник политической экономии 1906 / В. Парето // 25 ключевых книг по экономике. – Челябинск : Изд-во «Урал-LTD», 1999.

17. Петти В. Трактат о налогах и сборах / В. Петти // Антология экономической классики. – М. : Эконом-Ключ, 1993. – С. 7–78.

18. Рикардо Д. Начала политической экономии и податного обложения / Давид Рикардо. – М. : Огиз Соцэргиз, – 1935. – 304 с.

19. Сакайя Т. Стоимость, создаваемая знанием, или История будущего / [Электронный ресурс] / Таичи Сакайя. – Режим доступа : http://iir-mp.narod.ru/books/inomezcev/page_1337.html

20. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов // Классика экономической мысли / В. Петти, А. Смит, Д. Рикардо и др. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2000. – 896 с. – С. 77–402.

21. Сэй Ж.-Б. Трактат по политической экономии / Ж.-Б. Сэй. – М. : Дело, 2000. – 232 с.

22. Туган-Барановський М. І. Політична економія : курс популярний. – К. : Наукова думка, 1994. – 138 с.

23. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 455 с.

24. Walras, L. (1909). Economics and Mechanics / L. Walras // In Economics as Discourse / W. Samuels (ed.). – Boston etc.: Kluwer Academic Publishers. – 1990 [repr.]. – P. 206–213.

REFERENCES

Bem-Baverk, E. "Osnovy teorii tsennosti khozyaystvennykh blag" [Fundamentals of the theory of value economic benefits]. In *Avstriyskaya shkola v politicheskoy ekonomii* : K. Menger, E. Bem-Baverk, F. Vizer, 243-426. Moscow: Ekonomika, 1992.

Brezitska, O. V. "Upravlinnia vartistiu: faktory formuvannia vartosti pidpriemstva" [Cost management: the factors of formation of cost of the enterprise]. <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/346>

- Dzhevons, U. S. "Ob obshchey matematicheskoy teorii politicheskoy ekonomii. Kratkoye soobshcheniye ob obshchey matematicheskoy teorii politicheskoy ekonomii" [About the General mathematical theory of political economy. A brief report about the General mathematical theory of political economy]. In *Teoriya potrebitelskogo povedeniya i sprosa*, 67-77. St. Petersburg: Ekonomicheskaya shkola, 1993.
- Hovorushko, T. A., Obushna, N. I., and Rovnyi, Ya. A. "Formuvannia systemy faktoriv vartosti pidpriemstva" [The system forming factors of enterprise value]. *Torhivlia i rynek Ukrainy*, no. 4 (2013): 121-130.
- Hrapko, N. V. "Vartisno-orientovanyi pidkhid v upravlinni finansamy pidpriemstv" [Cost oriented approach in the financial management of enterprises]. http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/35.pdf
- Hrynkevych, S., and Onysko, I. "Upravlinnia rynkovoio vartistiu pidpriemstva" [The management of market value of the company]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 20.1 (2010): 187-190.
- Klark, Dzh. B. *Raspredeleniye bogatstva* [The distribution of wealth]. Moscow: Gelios ARV, 2000.
- Marks, K. "Teorii pribavochnoy stoimosti" [The theory of surplus value]. In *Kapital*. Vol. 4. Moscow: Politizdat, 1966.
- Marshall, A. *Printsipy politicheskoy ekonomii* [The principles of political economy]. Vol. 2. Moscow: Progress, 1984.
- Menger, K. "Osnovaniya politicheskoy ekonomii" [The Foundation of political economy]. In *Avstriyskaya shkola v politicheskoy ekonomii: K. Menger, E. Bem-Baverk, F. Vizer*, 31-242. Moscow: Ekonomika, 1992.
- Mendrul, O. H. *Upravlinnia vartistiu pidpriemstv* [Cost management of enterprises]. Kyiv: KNEU, 2002.
- Mill, D. S. *Osnovaniya politicheskoy ekonomii* [The Foundation of political economy]. St. Petersburg, 1860.
- Pareto, V. "Uchebnik politicheskoy ekonomii 1906" [The textbook of political economy 1906]. In *25 kliuchevykh knig po ekonomike*. Cheliabinsk: Ural-LTD, 1999.
- Petti, V. "Traktat o nalogakh i sborakh" [Treatise on taxes and fees]. In *Antologiya ekonomicheskoy klassiki*. Moscow: Ekonomklich, 1993.
- Rikardo, D. *Nachala politicheskoy ekonomii i podatnogo oblozheniya* [Principles of political economy and of taxation]. Moscow: Ogiz Sotsegiz, 1935.
- Sakayya, T. "Stoimost, sozdavaemaya znaniyem, ili Istoriya budushchego" [Cost created by knowledge, or history of the future]. http://iir-mp.narod.ru/books/inomezcev/page_1337.html
- Smit, A. "Issledovaniye o prirode i prichinakh bogatstva narodov" [An inquiry into the nature and causes of the wealth of Nations]. In *Klassika ekonomicheskoy mysli*, 77-402. Moscow: EKSMO-PRESS, 2000.
- Sey, Zh.-B. *Traktat po politicheskoy ekonomii* [A treatise on political economy]. Moscow: Delo, 2000.
- Shumpeter, Y. *Teoriya ekonomicheskogo razvitiya. Issledovaniye predprinimatelskoy pribyli, kapitala, kredita, protsenta i tsikla koniunktury* [The theory of economic development. A study of business profits, capital, credit, interest and cycle conditions]. Moscow: Progress, 1982.
- Tuhan-Baranovskiy, M. I. *Politychna ekonomii: Kurs popularny* [Political economy: popular Course]. Kyiv: Naukova dumka, 1994.
- Vasilevskiy, E. G. "F. Bastia" [F. Bastiat]. In *Vsemirnaya istoriya ekonomicheskoy mysli*, Vol. 2: Ot Smita i Rikardo do Marksa i Engelsa. Moscow: Mysl, 1988.
- Vizer, F. "Teoriya obshchestvennogo khozyaystva" [The theory of social economy]. In *Avstriyskaya shkola v politicheskoy ekonomii: K. Menger, E. Bem-Baverk, F. Vizer*, 427-488. Moscow: Ekonomika, 1992.
- Walras, L. "Economics and Mechanics". In *Economics as Discourse*, 206-213. Boston: Kluwer Academic Publishers, 1990.
- Zhuravlova, I. V. "Empirychni doslidzhennia faktoriv vplyvu na vartist pidpriemstv" [The empirical research of factors influencing the value of firms]. www.kpi.kharkov.ua/